8959
Tallinn,
Toompea loss,
Riigi raamatukogu.

Postimees

64. aastakäik.

Ilmub igal äripäewal.

Toimetuse ja talituse adress: „Postimehe" toimetusele Tartu. — Kõnetraat nr. 80. Telegrammi-adr.: Postimees Tartus.

Toimetuse kõnetunnid: Rüütli uul. nr. 9, lehe toimetuses igal äripäewal kella 12—2 lõunal. Päätoimetaja kõnet. 12½—2.

Käsikirjad mitte-kirjastajate poolt arwatakse hinna alla, kui neile tasunõudmine peale on kirjutatud. Sõnumid ja kirjutusi lohib „Postimehest" ainult allikat nimetades wõtta.

Lasteleht maksab ½ a. 6.00 penni, on ainult „Postimehe" kaasandena tellitaw

Üksik nummer maksab 2 marka.

Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. Hommikune ja õhtune „Postimehe" wäljaanne on ainult koos tellitaw. Adressi muutmise korral tuleb 2 marka maksta ja wana adress üles anda. Saamata-jäänud numbri saadab lehe talitus ainult 14 päewa jooksul peale numbri ilmumise maksuta järele.

„Postimehe" mõlema wäljaande tellimisehinad kuus: Kodumaale: Talitusest ise ära wiies: koos ehk lahus 45 marka. Postiga ja koju kätte saates: koos saates 50 marka. lahus saates 55 marka. Wäljamaale: Mõlemad wäljaanded koos saates 70 marka.

Kuulutuste wõeru millimeeter mõlemas wäljaandes 2 mrk., teksti eesotsas 3 m. 50 p., lisalehel on kuulutamise hind kahekordne. Wäljamaale on kuulutuse hind kahekordne, ... neljakordne. Eelmise päewa õhtuni ülesantud kuulutused ilmuwad järgmisel päewal.

Nr. 237. Reedel, 17. (4.) ſeptembril 1920. Nr. 237.

Rootſi rahwaülikool Eeſtimaal.
Keſkkooli tunnikawa kindlaksmääramine.
Juutide tagakiuſamiſed Poolamaal.
Millerand Genfi ſõitnud.
Maawäriſemiſed Itaalias.

Eelarwe ja raha.

II.

Nõnda elame ſiis paberiraha ajajärgus, mis XVIII. aaſtaſaja teiſeſt pooleſt alates järjeſt ſuurema tähtſuſe on omandanud. Praeguſe Eeſti Wabariigi pinnal, endiſtel Wene, Eeſti ja Liiwi kubermangudes, ilmus paberiraha eſimeſt korda tarwituſele 1768. a., Katarina II. walitſuſe ajal, kui n. n. aſſignaatſiad wälja anti; Wene krediitrublad tulid XIX. aaſtaſaja kolmekümnendatel aaſtatel aſſignaatſiate aſemel tarwituſele. Iſeeneſeſt on paberiraha ſuur heategu rahwamajanduſele. **Kuld ja hõbe on kallid metallid. (Wenemaal löödi ka plaatinaſt rahaſid XIX. aaſtaſaja 40-tel aaſtatel, kuid ſee raha ſort oli ainult mõned aaſtad liikumas). Kui kenad nägid ſiiſti wiierublaliſed kuldtükid wälja ehk wana hõberubla, ka hõbe ekſenraha oli ilus! Kui kena oleks, kui Eeſti Wabariigil kord ka oma kuld ja hõberaha olema ſaakſid; ſee ſaaks kaugas iluſaſti kõliſema, iſeäranis kui Balti rannariigid ühiſe rahaliidu lookſid, nii et ühe ja oma rahaga oma arweid ſaaks õiendada Eeſtis ja Lätis, Soomes ja Rootſis ning ka Daanis ja Norras! Kui riigis ainult metallraha liikwel oleks, ſiis ei oleks elanikud jällegi rahul, ſeſt metallraha on raske kanda ja ſuuremate makſmiſte juures tülikas.** Et palju metallraha eneſega kaaſas kanda, peaks, nagu wanal ajalgi, n. n. „rahakaſs" keha ümber kinnitama; et teda alal hoida, — kodus rautatud kaſt pidama ehk maa alla matma, et mõni wõõras käsi ligi ei pääſeks. Ehk wõiks ka raha nii alal hoida, nagu ſeda muinasloolise Schilda kodanikud tegid, kui waenlane linna ähwardas. Nad panid oma kullawara paati, ſõitſid ſellega lahtiſele merele, laſid waranduſe merepõhja ja ſelle koha, kus nad waranduſe merde laſid, märkiſid ära — paadis (mitte merel) ja ſõitſid ſiis rahulikult koju. „Nii", ütleſid nad, „nüüd me teame, kus meie warandus peidetud on". Muidugi ei ole kuld ja hõbe nii raſked kui omal ajal waſktaalrid ja waſkplaadid Rootſis kuninganna Christina walitſuſe ajal. Waſkrahad (kopparplåttar) kaaluſid umbes 5—10 naela. Ütlemata kahju, et praeguſel ajal herrad ſpekulandid, marodöörid ja ſõjakaſuſaajad oma muſta teeniſtuſt mitte „waſkplaatides" wälja makſtud ei ſaa. Oleks ilmale tõeſti mõnus waadata, kui nad oma „puhaſt" kotis küürus ſeljaga koju peakſid taſſima.

Paberiraha on, nagu öeldakſe, kergeſti kandew (portatiw); paberiraha wõib ſuurtes ja wäikeſtes ſummades wälja anda, ſuuri ſummaſid hõlpſaſti ühes kanda ja ſaata. Kui liikuw raha on ta ſama hea kui metallrahagi, kui tema waſtuwõtmine makſuabinõuna igaühele riigi piirides ſunduslik on. Sellepäraſt peame igapäewaſes elus paberiraha paremaks. Tuletatagu eneſele ſeda meele, kuidas aaſtat 15—20 tagaſi, kui Wenemaal uued kuldrahad, peale 1899. a. reformi, käima hakkaſid, riigikaſſad ja riigipank inimeſtele kuldraha otſe peale ſundiſid. Siis öeldi: „Olge head, lubage mulle ehk roheliſi (3 rbl.) wõi ſiniſeid, wõi punaſeid!" Kui ſiis kaſſameiſter ütles, et temal neid ei olewat mitte ja nad pidawat kulda ja hõbedat waſtu wõtma, ſiis läks inimeſtel kohe nägu moſſi. Mõnes edenenud maal on wõrdlemiſi õige wähe raha liikumas; ſee ſeiſab pankades, ja makſmiſed toimetatakſe enamaſti kontode ülewiimiſe abil pangaraamatutes ehk tſhekkide ehk wekſlite (Inglismaal) abil. Rahuajal oli Inglismaal hiiglaſuurte rahaliſte operatſioonide peale waatamata liikwel olewate Ingliſe pangatähtede ja teiſte rahamärkide arw wõrdlemiſi wäga wäike.

Ühe aſja pooleſt on metallraha (kuld ja hõbe) paberirahaſt ſiiski ees. Paberiraha on ainult r a h w u s l i n e r a h a; metallraha on aga i l m a r a h a (iſeäranis wiimaſel ajal — kuld). Kullal ja hõbedal on oma kindel, õige wähe kõikuw ilmline wäärtus, mis ära ripub ſuuremalt jaolt ainult produktſiooniſt. Paberirahal aga ſelle waſtu ei ole mingit aine wäärtuſt ehk ſee on liig wäike. Kullal ja hõbedal on ka n. n. tarwituſe wäärtus, ſeſt nad ei ole tarwitatawad mitte ainult rahamärkidena, waid ka tööſtusabinõudena.

Milleſt ripub ſiis paberiraha wäärtus ära? Paberiraha (rubla, mark, kroon) nimeline wäärtus määratakſe riigiwalitſuſe poolt kindlaks, paberitüki eneſe wäärtuſeſt olenemata. Riik ei ſaa kulla ega hõbedale, waſe ehk ka plaatinale mitte omapead ſiſemiſt wäärtuſt anda; ta wõib ainult ſelle turuhinda kõrgendada ehk alandada, kui ta neid metalliſid rahaks lööb ehk neid rahana tarwitamiſeſt kõrwale heidab (nõnda näituſeks on hõbeda hind XIX. aaſtaſ. 70-teſt aaſtateſt peale tuntawalt langenud, mitte ainult ſuure produktſiooni päraſt, waid ka ſelle tõttu, et ſuurem hulk riikiſid rahaükſuſe aluſeks kulla on wõtnud). Metallraha wäärtus ripub ſelleſt ära, kui palju iga rahatükk puhaſt kulda wõi puhaſt hõbedat ſiſaldab. Sootu teiſiti on lugu aga paberirahaga. Selle wäärtus ei ripu ſugugi aineſt, paberiſt, milleſt ta on walmiſtatud, ära (ſee on liig wäike), waid põhjeneb koguni teiſtel aluſtel. See alus on peaaſjalikult u ſ a l d u s ſelle riigi püſiwuſe waſtu, kes tähendatud raha wälja on annud, põhjeneb ſelle hea ja õigusliſe korra peal, mida mitte ei wõi rikkuda (muu ſeas ka erakondluſe puutumatuſe ja kindluſe peal) ja lõpuks rahwa produktiiwſe tööjõu peal. Mida enam rahwas tööd teeb, walmiſtab kaſulikka aineid — toiduaineid, kaubanduslikſi artikliſi, käſitöö ſaaduſi, ſeda rikkam ta on. Kui aga produktſioon alaneb, kui rahwa tööjõud ja töökihu halwatud ſaab, ſiis jääb ta waeſeks, jääb ka riik waeſeks, ja waeſe riigi waſtu ei ole kellegil uſaldust. Enne-rewolutſiooniaegſel Prantſusmaal öeldi: „Kui põllumees waene on, on ka riik waene, ja ſiis on ka kuningas waene!" (Ühes wabariigis peaks ütlema: „ſiis on ka wabariik waene").

Meie ajal langes igal pool raha wäärtus, koguni ka kulla ja hõbeda wäärtus ja ſellepäraſt tõuſewad hinnad ja elu läheb järjeſt kallimaks. Mil põhjuſel? Sel põhjuſel, et tarbeainete ja rahwamajanduſe ſaaduſte arw wäikſemaks jääb ja turud ſelle tõttu tühjemaks jääwad. Ja miſpäraſt wähenewad turule tulewad ſaaduſed ja lähewad kallimaks? Sellepäraſt, et järjeſt wähem tööd tehakſe ja aineid walmiſtatakſe. Õiguſe päraſt peaks kõiki aſju rohkem olema kui enne ſõda, ſeſt inimeſte arw on tuntawalt wähemaks jäänud. Ainult Euroopas üksi arwatakſe ſõja ja ſelle kaaſas käiwate nähtuſte kui ka rewolutſioonide läbi 35 miljoni inimeſt ſurnud olewat! Järjelikult oleks 35 miljoni inimeſt wähem katta ja toita! Petrogradis oli näit. enne ſõda üle 2 miljoni elaniku, nüüd ainult 450.000. Ka tol ajal oli waeſeid ja ſantiſid olemas, kuid ſant, kui ta 2 kopikat ſai, wõis eneſele naela leiba oſta. Nüüd on kõik waeſed (wälja arwatud kommiſſari-herrad), ja tahad leiba oſta, ſiis peab 4—5000 ſow.-rubla taskus olema, ja tööliſed, kellele maapealſet paradiiſi tõotati, nälgiwad ja ſaawad, nii wäljakurnatud ja wäſinud kui nad ka ei ole, püſſitikkude ja kuulipildujatega wabrikutesſe aetud; põllumehelt wõetakſe tema lehm, tema hobune, tema wili, et ſuurt ametnikkude karja (mees- ja naiskommiſſarid) nuumata!

Kuid demagoogid jutluſtawad ikkagi harjunud kõnekäänudel edaſi: tehke wõimalikult wähe tööd, ſtreikige, käige miitingutel, pange meeleawalduſi toime, kuulake meie kõneſid. **Kuid kas ſaab nendeſt kõnedeſt kõht täis ja tuba ſoojaks? Ei, ainult naljaſeks, jänuſeks ja rumalaks ſaadakſe.** Üks anarhiſt, nimega Penkert, tõendas: „tõſiſe wabaduſe algpõhimõte on õigus elada ilma tööta!" Järjelikult oleks ühe riigi ideaaliks õnnemaa, kus tänawakiwid piparkoogiſt ja kus praetud kukid iſeeneſeſt ſuhu lendakſid. Kes on ſiis nii rumal, et ſarnaſe õnnemaa ſiſſe uskuda? Kui meie demagoogid nõgeſeid külwakſid, kas kaswaks ſiis niſu otſa, rukiſt wõi kartulid? Waewalt: kõige rohkem, mis meie näekſime — umbrohi! Sarnaſed õpetuſed ja üleskutſed wiiwad meid ainult ligemale kalliduſele ja näljale, ſ. o. täieliku rahawäärtuſe kadumiſele.

On olemas nii mõnigi abinõu, et paberiraha kurſi kindlana hoida ehk tõſta, kui ta langenud (nendeſt ſaab meil weel juttu olema). Kuid need abinõud toowad kaſu ainult teatawatel tingimiſtel. On olemas ainult ü k s kindel abinõu, mis raha wäärtuſt t i n g i m a t a endiſesſe kõrguſesſe tagaſi toob: ſee oleks kõikide kaſulikkude ainete produtſeerimiſe tõſtmine, ſee oleks — tõſtetud tööjõud ja töökihu kõikide juures, niihäſti kehalikku kui ka waimliſe töö tegijate juures. Kui Euroopa rahwad ennaſt ſelleks jõupingutuſeks mitte kokku ei wõta, ahneid ja kitſarinnaliſi demagoogiſid eneſeſt mitte eemale ei heida, ſiis on kõige tagajärg kirjeldamata wiletſus, aga mitte rahwa õnnelik elukord. Prof. Dr. E. Berendts.

Ajakirjanikud peaminiſter J. Tõniſſoni jutul.

Peaminiſter J. Tõniſſon kutſus eile kella 2 p. l. ajalehtede eſitajad jutule oma kabinetti Toompea loſſis ja andis ſeletuſi mitme küſimuſe kohta.

Muu ſeas puudutas peaminiſter kawatſetawa „Erkati" aſja, milleſt wiimaſel ajal ſeltskonnas ja ajakirjanduſes nii palju juttu on tehtud.

Seltskonna teatud kihtides aſtutakſe eraalgatuſe ainuõiguſe eeſt wälja ja püütakſe k õ i k e, mis riik ette wõtab, halwemas walguſes paiſta laſta, kui aſjalood tõepooleſt ſeiſawad.

Riigi poolt toimepandud lina operatſiooni on käesolewal aaſtal riigile 232 miljon marka puhaſtkaſu toonud, puude operatſioon, mis nii wäike olnud, 8 miljoni.

Peale ſelle on riik puhaſtkaſu ſaanud piirituſe wäljaweoſt jne.

Oleks lina ja puu operatſioonid eraettewõtjate kätte antud, oleks riik paremal juhtumiſel 10 protſ. ſelleſt kaſuſt ſaanud, mis ta nüüd ſaanud on, ſ. o. 24 miljoni.

Kuſt oleks ſel juhtumiſel riik need 210 miljoni wõtnud, mida ta nüüd rohkem ſaanud on?

Mis kaſu oleks Eeſti riigile ſelleſt olnud, kui 10—15 eraettewõtjat rikkamaks läinud oleksid?

Kas oleks need kaſuſaajad eraettewõtjad maameeſtele kaupaſid odawamalt müünud, nagu ſeda walitſus nüüd teinud on?

Walitſus on põllumeeſtele põllutööriiſtu, kunſtſõnnikut jne. ſiſſeoſtu hinnaga annud.

Linawalmiſtajad ſaid 50 protſ. waſtukaupaſid.

Praeguſtel kitſikuſe päewil on riigi wahelesegamine majanduslikſes elus paratamata. Ei ſaa riiki nii walitſeda, nagu ſeda teha wõidi külluſe päewil enne ilmaſõda.

Käputäis ſpekulante püüab ſeltskonnas walitſuswaſtaſt meeleolu luua ja kahtluſtab kõike, mida walitſus ette wõtab „eraalgatuſe" ainuõiguſe nimel.

Teadlikud elemendid ei aſtu niiſuguſtele „meeleolu-ſunnitajatele" alati küllalt energiliſelt waſtu.

Iſegi ajakirjanduſes leidub omakaſupüüdlikkudeſt angeldajateſt inſpireeritud kirjutuſi.

Peaminiſter peatas „Sotſialdemokraadis" ilmunud artikli juures, milles tähendatud on, nagu oleks „rewolutſiooni ſaawutuſe" 8-tunniline tööpäew hädaohus. See kartus on algaſe ſaanud ſelleſt, et walitſus wõimalikuks ei pidanud peale 1. ſept. Tallinna wabrikutööliſte palkaſid kõrgendada. Ei aga wabrikandid tööpalkaſid kõrgendada tahtſid ja et tööliſel praeguſe palgaga nüüdſe elukalliduſe juures raske elada on, ſoowitas Walitſus wabrikutes aſja nii korraldada, et tööliſtel ületunni töö tegemine wõimalik oleks. Ületunni töö eeſt wõiks kõrgemat taſu (kuni 100 prots.) makſa.

Sel teel ſaaks parandatud tööliſte ſeiſukord, kes tööd teha tahawad. Ühtlaſi loome ſellega ſeiſukorra, mis wõimaldab wäärtuſte loomiſt ſuuremal määral kui ſeni.

Päewauudised.

Rootſi rahwaülikool Eeſtimaal.

Selle pealkirja all toob „Hfvbldt" 10. ſept. järgmiſe „Stokholms Tidningen'i" ſõnumi: Upſala rahwakooli õpetajate ſeminaaris oli juba juulikuu keskpaigaſt ſaadik Eeſtimaa rootſikeelſete kooliõpetajate ja õpetajannade edaſiõppimiſe-kurſus käimas. Kurſuſtel õpiti kõige pealt Rootſi keelt. Õpejõududena eſinesid ſeminaari õpetajad, aga ka ülikooliõpetajad on loenguid pidanud. Kurſus lõppes 5. ſept. piduga ſeminaari ruumides. Sel puhul pidas eeſtimaalaſte juhataja Nyman kõne, milles ta Eeſtimaa rootslaſteſt, nende ajalooſt ja kooliludeſt kõneles. Ühtlaſi andis ta teada, et Eeſtimaal Rootſi rahwaülikool aſutatakſe, mille eeſotſas ſeiſab Kaleb Anderſſon Upſalaſt. (Eta.)

Sotſiaaldemokraadid ja keeluſeadus.

Omal hiljutiſel kongresſil wõtſid ſotſiaaldemokraadid waſtu põhimõttelikku karskusreſolutſiooni ja otſuſtaſid keeluſeaduſe küſimuſe täies ulatuſes järgmiſel kongresſil päewakorrale wõtta, enne aga küſimuſt harutada kohalikkudes organiſatſioonides ja ajakirjanduſes. Üleüldine meeleolu oli karskusſõbraline, peale mõne üksiku kahtlewa.

Kaubawahetamiſe kergendamine.

„Times" teatab, et üks ſuur Londoni firma kawatſuſte wäljatöötamiſel olewat, mis kaubawahetuſt Inglismaa ja Balti riikide wahel kergendaks ja käesolewate raskuſte peale waatamata aſutuſe looks, mis ettewõtetele rahaliſt abi annaks ja riiſikot wähendaks. (Eta.)

Eeſti-Soome Liidu awamiskoosolek

kawatſetakſe pidada Tallinna näituſe aegu, tulewal pühapäewal, Soome wõõraſte juureſolekul. Kõnelejaid awamiskoosolekule palutakſe Soomeſt. Peale ſelle eſitatakſe aſutajate poolt Liidu regiſtreeritud põhikiri, wõetakſe uuſi liikmeid waſtu, walitakſe juhatus ja tehakſe kindlaks Liidu eſialgne töökawa, määratakſe kindlaks liikmemaks jne.

Tartus kawatſetakſe awada Liidu oſakond. Soomes aſutatakſe loodetawaſti ſama ſihiline korraldus ſoomlaſte poolt. W. E.

Millerand Genfi ſõitnud.

L y o n i ſ t, 14. ſept. Raadio. Millerandi oodetakſe teiſipäewa hommikuks Genfi, kus ta Helweetſia konföderatſiooni preſidendi Mettaga kokku ſaab. (Eta.)

Wäljamaalt.

Soomemaalt.

Hõimurahwaſte koosolek.

Esmaspäewal ja teiſipäewal peeti Wiiburis hõimurahwaſte eſitajate koosolek ära. Selleſt koosolekuſt wõtſid oſa Arhangeli Karjala, Aunuſe, Ingeri ja Ida-Karjala ajutiſe walitſuſe eſitajad.

Wenelaſte wäljaſaatmine.

Wiiburiſt on täie hooga hakatud wenelaſi wälja ſaatma. Muiſt neiſt on wäljamaale rännanud, muiſt mujale Soome. Mitmed ometi ei ole wäljaſaatmiſe käsku tähele pannud, waid Wiiburisſe edaſi jäänud. Nendega ei mõiſteta nalja, waid nad ſaadetakſe kõik Hämeenlinna wangilaagri.

Piima hind alaneb.

Kuna meil piima hindu ühtelugu tõſtetakſe, ilmub Helſingis waſtupidine nähtus: kui ka ſügiſe käes, on Helſingis piima hind alanenud.

Wenemaalt.

Surewus Wenemaal.

Ametlikkude teadete järele, mis terwishoiu-kommiſſariaat awaldanud, on ſurewus nõuk. Wenemaal 1919. aaſta jooksul 74,9 tuhat elaniku olnud. 1917. aaſtal oli ſurewus 25,4 tuhande peal. Samal 1919. aaſtal ſündis 13 inimeſt 1000 peale ja 1917. aaſtal 39,4 tuhande peale. Nii on näha, et rewolutſiooni algaſel oli ſündiwus ſurewuſeſt 1½ korda ſuurem. Kuid kolm aaſtat enamlaſe walitſuſt näitawad, et ſurewus ſündiwuſeſt 6 korda ſuuremaks on kaswanud. „Le Journal".

Kommuniſtid ſilmi pimestamas.

„[illegible]" 1. ſept. awaldab ühe Wene ſotſiaaldemokraadi kirja Moskwaſt Paul Axelrodile, kus muu ſeas öeldakſe: Suur kometimängija Griſhka Sinowjew oli teatnud [illegible], et inglaſtele meie „tallaſi" näidata: Peterburis korraldatud banketil olid einelauad ülirikkalt kaetud: ſuurel määral oli ſinna leiba, wõid, loomaliha jne. kokku toodud. Tööliſed ſöid ſuure iſuga toituſid, mis nad kaua ei olnud näinud. See nähtus ſünnitas inglaſte ſeas üllatuſt. Mis puutub elu majanduslikſesſe külge, ſiis üpardas täieſti püüe ſeda heas walgustuſes näidata.

Peale itaallaſte, prantslaſte, hollandlaſte ja ſakslaſte on ſiin ſuurel arwul wähem tuntud wäga eksootiliſte riikide eſitajaid. Nende aſupaigaks on „Djeſew Dwer", kus ühes nendega Tſhereſtſhurniki (Erakorraliſe kommiſjoni ametnikud) wiibiwad. Wiimaſed on nende eſitajate kohta enda arwamiſt järgmiſelt awaldanud: „Imelikud ſaadikud! Meie nägime neid närukaelu alles kuus kuud tagaſi Tſhekas palga peal! Tõepooleſt on hommikumaa rahwaſte ſaadikute ſeas wäga paljuid, kes Wene keelt kõnelewad. Seda nähtuſt on kerge ſeletada: wäljamaale ſaadetakſe teatud iſikud, kes ſealt mõne aja päraſt kui „organiſeeritud proletariaadi wolitatud" eſitajad tagaſi tulewad. Tõſiſed erakonnad olid kommuniſtide kongresſil ainult itaallaſte, norralaſte, rootslaſte ja ſakslaſte (ſpartakiſtide) poolt eſitatud. (Eta.)

Rootſimaalt.

Rootſi walimiſed.

U. Suome telegrammi järele on riigipäewa walimiſtel ſotſialiſtid nina kohta kaotanud, lõpulikult wiiſt 10. Põhjuſeks arwatakſe, et ſotſiaalne erakond ei ole enam waſtuhakkamiſe erakond, waid riigi erakond. Walimiſte tagajärg on igatahes ſuur löök Brantingile.

Baieriſt.

Uputus Baieris.

Innerſakſi ja ſelle harujõed Baieris on üle kallaſte tõuſnud ja ſadade kaupa inimeſte aſukohti häwitanud. Palju inimeſi on uppunud.

Inglismaalt.

„Daily Herald" ja 3. internatſionaal.

L o n d o n i ſ t, 14. ſept. Raadio. „Daily Heraldi" toimetajad lükkaſid täna tagaſi kolmanda internatſionaali poolt pakutud 75 tuhat naelaſterlingit. Wõeti waſtu toimetuſe liikme Meynell'i ametiſt lahkumiſe palwe, kes pakkumiſe päraſt enamlaſtega läbirääkimiſi oli pidanud. Teiſed toimetuſe liikmed wõtſid waſtu reſolutſiooni, kus ſeletatakſe, et nemad pakkumiſeſt midagi ei ole teadnud, ja lootuſt awaldatakſe, et Ingliſe tööliſte liikumine iſe oma ajalehe rahaliſi nõudeid ſuudab rahuldada. (Eta.)

Ilmusid trükist „Warraku" kirjastusel:
W. Reiman,
Eesti ajalugu.
Trükiks korraldanud cand. hist. H. Sepp.
Hind 100 marka.
E. Tennmann,
Kirik arenemiskäigul.
Hind 30 marka.
Pealadu „Warraku" raamatukaupluses Tartus,
Rüütli tän. nr. 24.

Itaaliaſt.

Maawäriſemine Itaalias.

Itaalias on mitmes kohas jälle tugewat maawäriſemiſt tunda olnud. Pijanelle tipul on uus kraater tekkinud, mis tuld ja ſuitſu wälja ajab. Ühtlaſi wärieb uue tulepurskawa mäe ümbruſes maa.

Uuemad teated.

Haridusminiſteeriumi korraldus keskkooli tunnikawa tarwitamiſe kohta 1920./1921. kooliaaſtal.

1. Keskkoolide õpeaaſta kohta jääb peajoontes makſma endine tunnikawa allpool toodud muudatuſte ning täienduſtega.

2. Eſimeſeks wõõraks keeleks määratakſe ſellega eeſtikeelſetes koolides Ingliſe keel, teiſeks Sakſa keel, kolmandamaks reaalkoolides ja reaalgümnaaſiumite reaalharus — õpilaſte waliku järele — Wene keel wõi Prantſuſe keel, gümnaaſiumites ja reaalgümnaaſiumite gümnaſiaalharus — Ladina keel.

Mitte-eeſtikeelſetes koolides on eſimeſeks wõõraks keeleks Eeſti keel, teiſeks Ingliſe keel, kolmandamaks ſama keel, mis eeſtikeelſetes koolides, wälja arwatud Wene õpekeelega koolid, kus Wene keele aſemel kolmandamana wõõra keelena Sakſa keel tarwituſele wõetakſe.

3. § 2. teoſtamiſel tuleb järgmiſelt talitada:

a) Kus Ingliſe keele õpetajad olemas, ſeatakſe Ingliſe keel eſimeſe wõõra keele (mitte-eeſtikeelſetes koolides teiſe) kohale kohe terwes kooli ulatuſes, tunni arwu 4 peale kõigi klasſide kohta kindlaks määrates. Kus aga Ingliſe keele õpetajad puuduwad, ſeal wõib eſiotſa tema kohale jääda keel, mis warem ſeal oli.

b) Ingliſe keele eſimeſele kohale aſetamiſel nihkub Wene keel 3. kohale, kui ſellele kohale ſelle korralduſe § 2. järele mitte mõni teine keel ei tule.

d) Kolmanda wõõra keele õpetamine algab 8. õpeaaſtaſt; kus ſeda keelt aga möödaläinud kooliaaſtal 6. õpeaaſtal õpetati, ſeal jääb ta 1920/21 kooliaaſtaks ka 3-dal õpeaaſtal 2-he nädalatunni juures alles.

e) Kõik wõõrad keeled, mis ſelle korra järele mitte 3-me eſimeſe wõõra keele kohale määratud ei ole, tulewad järk-järgult koolis wälja jätta; tänawu wõib nende õpetamiſt jatkata (ſ. a. algades klaſs kõrgemalt kui läinud kooliaaſtal) 2 nädalatunniga.

4. Peale eelpool toodud muudatuſte wõib iga üksiku kooli kohta pädagoogikanõukogu ette wõtta wähemaid muudatuſi, kui ſeda tingiwad endiſtel aaſtatel tegelikult teoſtatud tunnikawad wõi ülemineku aja eriliſed olud.

5. Rahwakoolides tuleb 6. klasſi kurſus nii korraldada, et temale loomulikult kaks klasſi (7-ma ja 8-ma) kurſus järgneda wõiks.

6. Reaalkoolides tuleb loodusõpetuſe ja matemaatika tundide arwu kokku 2 wõrra igas klasſis ſuuremaks määrata, kui ſee 1919. a. 2. jaanuari tabelis ette nähtud ja nagu ſee waremgi lubatud oli. (Eta.)

Algkoolide kooliõpetajate aſjus.

Tarwilikuks juhtnööriks algkooli õpetajate regiſtreerimiſel teatab haridusminiſteerium, et algkooli V. ja VI. klasſi õ p e t a j a i k s (ka juhatajaiks) wõib — kuni ſellekohaſe ſeaduſe ilmumiſeni — regiſtreerida ainult:

a) õpetajate inſtituutide lõpetajaid ja muid kõrgema haridusega iſikuid, kel õpetajakutſe omandatud;

b) praeguſte ſeminaaride ja nende juures korraldatud aaſtaſte ehk kaheaaſtaliſte algkooli õpetajate ettewalmiſtaskurſuſte lõpetajaid;

d) praeguſte ſeminaaride juures algkooli õpetaja kutſe omandanud iſikuid;

e) endiſte Wene ſeminaaride lõpetajaid,

f) Wene walitſuſe ajal pädagoogika-kurſuſed lõpetanud iſikuid, kel õigus omandatud kaheklasſiliſtes algkoolides õpetada ja

g) keskkooli täieliku kurſuſe lõpetajaid, kellel peale ſelle ka õpetajakutſe on omandatud. Kõiki teiſi iſikuid, kellel õigus kaheklasſiliſtes algkoolides õpetada, wõib algkooli V. ja VI. klasſile õ p e t a j a t e (ka juhatajate k o h u ſ t e t ä i t j a k s regiſtreerida. (Eta.)

Eesti kirjastuse-ühisuse „Postimehe"

erakorraline peakoosolek

pühap., 19. sept. 1920. a., kell 11 e. l. ühisuse ruumides, Rüütli tän. 9.

Päewakord: Osakapitali suurendamise küsimus. Juhatus.

Tähendus: Et eelmisele koosolekule, 8. sept. 1920. a., tarwilikku arwu liikmeid ei ilmunud, on põhikirja § 30. järele järgmine koosolek 19. sept. 1920. a., kokkutulnud liikmete arwu peale waatamata, otsusewõimu'ine.

Haridusminiſteeriumi ſeletus.

Mitmed koolide ülewalpidajad paluwad haridusminiſteeriumilt luba wäljamaalaſi õpetajaiks wõtta, ilma et nad oma palwet tungiwa tarwiduſega põhjendaks. Et asjata kirjawahetuſt ära hoida, ſeletab miniſteerium järgmiſt: 1) õpetajate kohad, kus läinud õppeaastal wäljamaalaſed ametis olid ja uut õpetajat Eesti Wabariigi kodanikkude ſeaſt ametisſe wõetud ehk wäljamaalaſt haridusminiſteeriumi loaga 1920/1921. õppeaastaks registreeritud ei ole, — loetakſe wabaks;

2) koolide ülewalpidajad, kes wäljamaalaſe õpetajaks registreerimiſt nõutada tahawad, peawad kohalikule maakonna wõi linna koolivalitſuſele ſisſe andma tõendused ſelle kohta, et nad ilma tagajärgedeta kõik abinõud ära on kaſutanud ſelleks, et wabale õpetaja kohale Eesti Wabariigi kodanikka ſaada, ligi liſades teateid nende Eesti Wabariigi kodanikkude üle, kes walmis olid wabale kohale aſuma;

3) wõiwad koolivalitſuſed ainult tungiwa tarwiduſega põhjendatud ja nõutud teadetega warustatud ſoowiawalduſi haridusminiſteeriumile otſustamiſeks ſaata, awaldades kaaskirjas koolivalitſuſe ſeiſukohta. (Eta.)

Määruſed eraiſikute wastuwõtmiſe kohta Wabariigi ſõjawäekooli.

Sõjaminiſtri päewakäsu nr. 860 põhjal rahuaegſe ſõjakooli kurſuſe peale, mis 1. oktoobril ſ. a. algab ja keſtma ſaab jala, ſuurtüki ja ratſa jaoskondades 2 ja mere jaoskonnas 3 aastat, wõiwad ſoowijad wastu wõetud ſaada, kes allpool toodud nõuetele wastawad:

1) peab Wabariigi alam olema;
2) põhjalikult riigi keelt mõiſtma;
3) wanadus 17—25 aastat;
4) jala ja ratſa jaoskondadesſe astujad — wähemalt IV. klasſi keſkkooli, ſuurtüki jaoskonda täieliſe keſkkooli hariduſega;
5) terwisliſe ſeiſukorra poolest kõlbulikud rea teenistuſesſe.

Soowijatel tulewad palwekirjad ſõjakooli ülema nime peale mitte hiljem kui 25. ſeptembriks ſ. a. ſisſe anda, juure liſades järgmiſed dokumendid:

1) kodakondsuſe tunnistus;
2) hariduſe tunnistus;
3) wanaduſe tunnistus (ristimiſe täht);
4) kohtu poolt karistamatuſe tunnistus.

Palwekirjadele peab juure liſatud olema tempelmark 10 marga ſuuruſes.

Sõjakooli ülem al.-polk. Marder.

Aurik „Kalewipoeg".

„Dagens Nyheter" 6. ſept. teatab: Kui Eesti aurik „Kalewipoeg" läinud pühapäewal päraſt lõunat Tallinnaſt tulles, Blauholmis ääre pidi tulema, jooksis ta hoogſa ſõiduga kaldasſe, nii et mitte ainult äärmiſed, waid ka ſiſemiſed kiwid wälja tõukas. Ime kombel jäi laew ilma mingiſuguſe kahjuta, mis laewa teha wastupidawuſeſt head tunnistuſt annab. (Eta.)

„Mäeküla piimamees."

Eduard Wilde jutt „Mäeküla piimamees" on neil päiwil kirjastusühiſuſe „Ahjo" kulul Soome keele tõlkes ilmunud. Tõlke on Selma Patojoki walmistanud. „Mäekylän maitomies" maksab 12 Soome marka.

Tſaariraha trükitakſe ſuurel arwul järele.

Teatawasti on tſaariraha ſuuremas hinnas kui muu Wene raha, ſeſt et laialt arwamine walitſeb, nagu ei tehtaks neid enam juure. Wene aſutawa kogu liige B. Sokolow, kes neil päiwil Wenemaalt tulnud, teatab meile, et juſt ſel põhjuſel wiimaſel ajal iſeäraliſe hooga tſaarirahapaberit trükitawat, peaasjalikult 100- ja 500-rublalisi. Petrogradis, riigipaberite walmistamiſe ekspeditſioonis walmistatakſe ſeks dublentmaſinal iga päew 20 puuda iſeäraliſt paberit, mis omaduste poolest wana tſaarirubla paberile täieliſelt wastab. Rahad iſe trükitakſe märtſikuuſt ſaadik Moskwas ja täieſti ſelleſama nägemiſe, allkirjade ja numeratſiooniga nagu nad tſaariaegus olid. Iga päew antakſe wälja üle 140.000 tüki tſaariraha paberit. (Eta).

Ungari Soome tunnistanud.

Ungari walitſus on Soome walitſuſele teatanud, et ta Soome de jure tunnistab. Et Ungari nüüd iſeſeiſew riik, on Soome omalt pooltki Ungarile ſamaſuguſe tunnistuſe annud.

Siseriigist.

Tallinna Eesti näitus.

Erarongid näituſele.

Raudteewalitſus teeb korralduſi, et kahel eſimeſel näituſepäewal 18 ja 19. ſeptembril, Tallinna ja Tartu wahel näituſele ſõitjate iſikute jaoks erarongid käima pannakſe, mille ſõiduplaani ta lähematel päewadel awaldab.

Haapſalu ja Tallinna wahel ei panda erarongiſid mitte käima, waid reiſijate rongiſi ſuurendatakſe ſedawõrd, et kõik näituſele ſõitjad nendesſe ära mahuwad.

Ehituſed näituſeplatſil.

Oma kodaſid (pawiljone) on hakanud näituſeplatſile ehitama „Eestimaa" nahawabrik ja maſinawabrik „Ilmarine". Oma kodaſid hakkawad weel ehitama waguniwabrik „Dwigatel", Eesti Tarwitajate Ühiſuste Keskühiſus ja teiſed. E. T. Keskühiſuſe poolt kawatſetakſe pawiljon ehitada, mis näguſuſe poolest teiſed üle lööb. Schneider ja Ko. äri poolt weetakſe wäljapandawaid maſinaid juba kohale. A. L.

*

Soolapuuduſe

üle tuleb iſeäranis maalt kaebtuſi, ja kui ſoolalaewad wiibiwad, ſiis tõuſewad kaebtuſed tolwe tulekuga, kus igal pool lihatagawaraſid ſoolata tuleb.

Muu ſeas kirjutatakſe meile Puka ümbruskonnaſt: Et nüüd walitſuſele ſoola on tulnud ja ſee tagawaradeſt mitte üle piiri ei walguks, tuleb wäga ſoowida, et ſoola wallawalitſuste kaudu nüüd paar puudagi igale perekonnale liha ſoolamiſeks antaks. Niiwiiſi oleks waeſema elaniku tõſiſem päewamure esialgu kõrwaldatud. Tänawu on ſeeni metſas tubliſti, kuid ſoola puuduſel jääb ſee maitſew toiduaine maha mädanema, kuna neid muidu nii mõnigi omale kui ka turu jaoks koguks.

Wiimaſel poolaastal oleme kõigeſt 4 naela ſoola hinge kohta ſaanud, mis kadus kui tilk kuumal kiwil. T.

Surma õnnetus haigemajas.

8. ſeptembril hüppas Pärnu linna haigemajas teiſe korra pealt läbi akna alla 6. jalawäe polgu alamohwitſer Jüri Kaer, kes ſeal kõhutõwes haigena wiibis. Haigel olnud 40-kraadiline palawik, mis ta peaſt ſegaſeks teinud. Nähtawasti tuleb ſiin K. ſurm haigemaja perſonaali hooletu järelwalwe arwesſe panna. J. K.

Surmawalt haawatud.

Laupäewal, 11. ſeptembril, oli Sindi Lastekaitſe Ühingus piduõhtu, kus keegi purjus noormees igaühega, kellele ligi puutus, tüli noris ja wägiſi kaklema kippus. Kui kohalik politſeiametnik teda waigistama tõttas, tõmbas lärmitſeja taskuſt puſſi ja rewolwri wälja ja tahtis nendega kordniku peale tormata. Wiimane haaras aga ka oma rewolwri ja laskis eneſekaitſeks paugu, mispeale kallaletungija ſurmawalt haawatuna maha langes. J. K.

Ülikool.

Profesſor A. M. Tallgreni eſimene ettelugemine.

Homme, laupäewal kell 9 peab Eesti ja põhjamaade arheoloogia profesſor A. M. Tallgren meteoroloogia kuuldeſaalis oma eſimeſe ettelugemiſe arheoloogia ülesanneteſt.

Üliõpilaste arw.

Nagu kuuleme, on ſisſekirjutatud üliõpilaste arw enam kui kaks korda nii ſuureks tõusnud kui mullu. Kuna neid wiimaſel poolel aastal 750 oli, on nüüd päris üliõpilaste arw juba enam kui 1300 peale tõusnud. Nende juure tuleb paarſada wabakuulajaid ja wiimaks weel tingimiſi wastu wõetud iſikuid. Kui ka uute üliõpilaste ametlik wastuwõtmine lõppenud, antakſe ometi weel iga päew ſisſeastumiſe palwekirju kantſeleisſe.

Haridusminister kinnitas Tartu ülikooli ajutiſe hoolekandja Peeter Põld'i filoſoofia teaduskonna pädagoogika profesſoriks, ühtlaſi ajutiſeks hoolekandjaks edaſi jättes, 10. ſeptembriſt ſ. a. arwates.

Peale ſelle on haridusminister õigusteadlaſe Jüri Filippowi kinnitanud õpeülesande ökonoomia poliitikas ja poliitiliſes ökonoomias. Ettelugemiſt ſaab tema Wene keeles pidama. J. Filippow on ſündinud 1867. a., wenelane, Peterburi ülikooli õigusteaduskonna 1891 a. lõpetanud, 1892.—1903. a. walitſewas ſenatis ametis ja 1905—1917 a. kaubandus- ja tööstusminiſteeriumis tegew olnud. (Eta.)

Tartu teated.

Õigusteadlane J. Jans

on Tartu maakonnawalitſuſe poolt maakonna juriidiliſe büroo juhatajaks walitud. Selles bürоos antakſe maakonna elanikkudele, iſeäranis waeſematele inimestele wäheſe taſu eeſt ehk, nagu olud nõuawad, ka ilma makſuta juuridiliſt nõu.

Petrooleumi jagamine linnawalitſustele.

Tartu linnawalitſuſe kaubanduſe ja tööstuſe oſakond on ſaanud Eesti tarwitajate ühiſuste keskühiſuſelt Tallinnaſt järelpärimiſe, kui palju tarwitab Tartu linnawalitſus petrooleumi. Kirjas juhitakſe tähelepanemiſt ſelle peale, et kaubandus- ja ja tööstusminiſteerium on linnawalitſuſe tellimiſed edaſi annud Eesti tarwitajateühiſuste keskühiſuſele, kes ſaadud petrooleumi peab linnawalitſuste wahel ära jaotama.

Ebaloomulik on ſelles teadaandes nähtus, et miniſteerium eelnimetatud keskühiſuſe eneſele wahetalitajaks petrooleumi jaotamiſel on wõtnud.

E. H. S. Tartu kõrgema muuſikakooli

uuteks õpejõududeks on astunud prl. Sofie Peren — klaweri-klasſis, herrad Lennert Neumann — laulu-klasſis, Kyrüllus Kreek — teoreetiliste õpeainete klasſis ja J. Goldmann wiiuliklasſis, (alamad kurſuſed). Kõrgema kurſuſe wiiuli-õpetaja küſimus ſelgub lähemal ajal.

Tänawu awatakſe ka ſpetſiaal orelikla ss, ſamuti ka mõned puhkpillide klasſid, kui wiimaste jaoks ſoowijaid leidub. Lähemaid teateid ſelle kohta wõib ſaada kooli kantſeleiſt.

L. Neumann

on lõpulikult oma nõuſolemiſt awaldanud Eesti Helikunsti Seltſi Tartu Kõrgema Muuſikakooli lauluõpetajaks tulla. Teatawasti õppis hra Neumann laulukunsti Itaalias ja Moskwa konſerwatooriumis ja oli minewal aastal Tallinna kõrgemas muuſikakoolis lauluõpetajana tegew.

Aus leidja.

12. ſeptembril andis H. Fuks kriminaal-politſeile üles, et temal on Raatuſe tän., Pärna trahteris rahatasku ühes dokumentidega ja 30.000 margaga warastatud. Samal päewal leidis nimetatud rahatasku Palupera walla naiskodanik Anna Feodorow Peetri tänawalt maja nr. 48 hoowi wärawa juureſt ja toimetas ta adresſi järele, mis dokumentideſt leidis, omanikule kätte.

Maakonnas awatawad joogikohad.

Maakonnawalitſus on omal eilſel koosolekul otſustanud alkoholiliſi joogikohtaſid lubada awada: Mustwee alewis — hra Koppelile, Jõgewa alewis — hra Asperile, Elwas — Tuletõrjujate Seltſile, Nuustakul — hra Tammele. „Jänes'el" ja „Kwistentalis" ei lubatud joogikohti mitte awada, ſeſt et need linna läheduſes on, kus iſegi tarwilikul arwul joogikohti on. Nõndaſama ei lubatud Tõrawere ja Kirepi kõrtſis joogikohtade awamiſt.

Iſeſuguſeks wõtteks tubakaſaadustega kauplejatel

on wiimaſel ajal n. n. „tasku tranſiit" kaunis laialiſeks täinud. Nimelt hoitakſe, et panderollimakſuſt mööda pääſeda paberosſid ja ſigaretid taskus, kuſt oſtjatele neid ilma panderollita müüakſe, ſeletades: „oma jaoks küll walmistatud, aga kui juba ſoowite, ſiis las läheb."

Kui niiſuguſele nähtuſele piiri ei ſuudeta panna, ſiis wõib arwata, et ſuurem oſa wäljamaa tubakaſaaduſteſt (omamaa tubakaſaaduſed on märkja odawamad ja ka odawama panderolli makſuga) „tasku tranſiidiga" ilma panderollita müügile woolab. J. S.

Õiendus.

Falz-Feini artiklis, mis eile õhtu-wäljaandes nr. 236 ilmus, on Falz-Feini loomakaswatusaſutuſe nimetuſesſe wiga ſuhtunud: Askaadia Noowa aſemel tuleb lugeda Askaania Noowa.

Täna hommiku-wäljaandes nr. 179 on prof. Dr. Jakob Ohſe nekroloogia autor eradotſent W. Freymann, mitte Treymann.

Kiriklikud teated.

Peetri kirik.

Pühapäewal, 19. ſept., kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Praoſt emer. L. Greinert.

Üleüldine leer poiſs- ja tütarlaste jaoks mõlemiſt pihtkiringkondadeſt algab 20. ſept. kell 10 e. l. Õpet. A. Laur.

Pauluſe kirik.

Pühapäewal, 19. ſept., kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Jutlus: kandidaat A. Kruus. Piht: õpetaja K. Habicht.

Üleüldine leeriõpetus algab 11. oktoobril ſ. a.

Maarja kirik.

Pühapäewal, 19. ſeptembril, kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga.

Saksakeelne jumalateenistus kell pool üks p. l.

Üleüldine leeriõpetus poiſslastele algab 8. nowembril 1920. a.

Aleksandri kirik.

Pühapäewal, 19. ſeptembril, liturgia-teenistus kell 10 e. l.

Jumalateenistuſt peab ja jutlustab profesſor Tilſik. Õhtuteenistuſt ſel pühal ei ole.

Minu kõnetunnid on esmaspäewaſt peale igal kolmapäewal kella 9—11 e. l. Pr. A. Laar.

Kirjawastuſed.

Lugeja nr. 12356. — Küſitud asjas kirjutage Jõgewa, Kolluka poſtkaſt, hra M. Puuſepa kaudu — gr. Osk. Lõwi.

Teaater ja muuſika.

II. ſinfoonia kontſert

täna õhtul Wanemuiſe ſinfoonia orkestri poolt pakub omas eeskawas kõige esmalt A. Dvorak'i wiienda ſinfoonia, e-moll, op. 95. See helitöö on tuntud nimetuſe all „Uueſt ilmaſt", kus komponiſt neegrite ja indiaanlaste originaal-meloodiaſid üksikustes ſinfoonia jagudes käſitab ja ſellega oma Ameerikas wiibimiſe ajajärku tahab helides kuulajate waimuſilmade ette tuua. Suurt mõju on alati ſinfoonia teine oſa awaldanud (Largo), mis pealtkuulajatele keſtwa mälestuſe on jätnud, täis iſeäralikku rahulikku ja unistawat iluduſt, milles kõrbe ja rohtlaane piltide ettekujutus meis wastukaja leiwad. Peale akkordide ſisſejuhatuſe algab Ingliſe ſarwe oma ſoolo: ſee on ka Jumala troosti, lapſeliku ſüütaiſe hääl — nii ülendaw ja armas! Sinfoonia Scherzo oſa (Molto vivace) awaldab eneſe peaoſas ſuurt humoori. Scherzo-Coda — lõpuoſa on ſinfoonia eſimeſe oſa peateemale pühendatud. Sinfoonia finaal kujutab helilooja igatſuſt kaugelt wõõralt maalt oma kodumaale: jumalagajätmine wõõramaaga ja kodumaale reis kindlaks tehtud — rõõmſalt täidetakſe ſeda.

Teiſeks uudiſeks tänaſel kontſerdil on eelmäng Rud. Prochazka ooperiſt „Õnn". Kogu ooperit kawatſeb teaater tänawuſel hooajal ette kanda. Eeskawa lõpuks on uwertüür Wagneri ooper. Rienzi.

Juhatab Juhan Simm.

„Wanemuiſe" teaater.

Laupäewal, 18. ſept., korratakſe operett „Kornewille kellad" 3 waatuſes (4 pildis). R. Planquette muuſika.

Pühap., 19. ſept., etendatakſe G. Wiedi ja J. Peterſeni lõbus luſtmäng 4 waatuſes „Eſimene wiiul".

Algus mõlematel päewadel kell 8 õhtul.

„Wanemuiſe" talitus.

Poola ſõja-teadaanne.

Warsſawi raadio teatab 16. ſeptembril: Lõuna frondil läkſid meie wäed ühes ukrainlastega üle Dnjeſtri, Seſanka, Jeſupoli ja Halitshi juures ning waldaſid päraſt ägedat lahingut Mihailowka-Bolſhowtſõ alewi Halitshiſt ida poole. Saime 300 wangi; 4 kuulipildujat. Enam põhja poole Gnilaja Lipa ja Switſhi wahel waldaſime Martõnow — Kolokolin — Sagoſtſhe — Podkameni joone. Wäikſe-Poola frondil maakuulajate kokkupõrkamiſed. Wladimir-Wolõnski piirkonnas lähewad meie wäed wõiduriklalt edaſi ja wõtſid Bereſowtſõ ja Horostowi ära. Koweli piirkonnas on waenlaſe kallaletungimiſed tagaſi löödud. Koweliſt kagu poole waldaſid kindral Balachowitſhi wäed Kamen-Kaſtſhõrski, ſaades 1900 wangi, patarei ſuurtükke ja rongi waruſtuſega. Kobriniſt ida poole lõime waenlaſe kallaletungimiſed Bug-Dnjepri kanaali liinil tagaſi. Kobriniſt põhja põhja poole pidi waenlane taganema, kaotades 150 wangidena, 600 raskesti haawatutena ja 16 kuulipildujat. Waenlane taganes Swislotſhi idapoolſele kaldale. Suwalki piirkonnas wahipostide kokkupõrkamiſed. (Ept.)

Ilmateated.

Ilmade ſeiſukord 17. ſept.

Madala õhurõhumiſe tſentrum Rootſis (745 mm.), kõrge õhurõhumine endiſelt Ungaris. Lõunapoolſel Lääne merel kõwad lõunapoolſed tuuled.

Loodetaw ilm laup., 18. ſeptembril.

Kõwa edelapoolne (SW) tuul, muutlik pilwitus, paiguti wihmaſajud. Temperatuur kõrge.

Tartu ülikooli meteoroloogia obſerwatoorium.

Wastutaw toimetaja Jaan Järwe.
Wäljaandja Jaan Tõniſſon.

Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Olen tagaſi tulnud ja algan oma
klaweriõp.
20. ſept. Aleksandri tän. 34, k. 3, kodu kl. 2—4. A. Neumann.

Laikſaare wald Pärnumaal, tarwitab oma algkoolile
2 õpejõudu
Walimine 21. ſeptembril ſ. a. kell 2 p. l. Laikſaare wallamajas nõukogu ees. Wallawalitſus.

Tarwitatakſe kohe
õlekatuſe
tegijaid Karkuſe külla, Mäe tallu, Tapalt 6 wersta.

Kiwinurme koolivalitſus tarwitab kõrgema
algkooli juhatajat.
Walimine 26. ſeptembril ſ. a. kell 2 p. Kiwinurme wallamajas. Iſik ise ilmumine ſoowitaw. Koolivalitſus.

Saapaid
parandatakſe ruttu ja odawasti. Sealſamas wõetakſe ka tellimiſi uute peale wastu. Tähe t. 70, hoowis.

Saare ja kaſe laudu
müüb Tartu Kütte ja Weo Oſaühiſus. Kontor Emajõe tän. 3.

Töö pakkumised

Tüdrukut
on kohe tarwis heade tunnist., kes hästi keeta oskab. Palk hea. Ligemalt Kroonuaia t. 6-a, 1 kr.

Head kingſepad
meeſter. ja naisterahwa töö peale wõiwad endid üles anda Kauba hoowis nr. 8, K. Sellſääri.

Oſawat
kingſepa
töötegijat on tarwis uue töö peale Kiwi tän. 35.

Ostame tühje
weini waatisid.
Arens, Loskit ja Ko., Söögiturg nr. 4.

Kingſeppa
naister. töö peale on tarwis Puiestee tän. nr. 75, krt. 3.

Ostame
tühje pudelid
Arens, Loskit ja Ko, Söögiturg nr 4.

Üksi-
teenijat
ja lapſehoidjat on tarwis Eliſabeti tän. 33, k. 4.

Kuulutus.
10. ſeptembril wõttis Päidla walla K.-L. rühmaülem
2 hobuſt
metſaſt kinni, kuſt muſtlaſed juureſt ära põgeneſid. Tundemärgid: muſt mära, alla 2 arſ. kõrge, lakk paremal pool, ümmarguſe kehaga, tutti all wähe walgeid karwu; teine wõik mära, kõhnapoolne, alla 2 arſ. kõrge. Mõlemad üle 10 aasta wanad. Kätte wõib ſaada Päidla wallaſt, Karbituunu taluſt, Aleksander Aleksandrowi käeſt.

Toatüdruk,
kes täiſpeſu triikida ja natuke õmmelda oskab, leiab koha. Küſida Kitsas t. 7, 2 korr., kl. 4—7.

Tüdruk
kes lapſi armastab leiab koha wäikſ. perekonda Aleksandri t. 7, 1

Otſitakſe wanemat
inimest
lapſe juure ja tubaste talituste jaoks. Tähe t. 69, k. 1.

Karjane,
wõib wanem naisterahwas olla, leiab koha. Kaupa tulla tegema 18. ſep. kl. 10 homm. Petrogradi tän. 5, piima pood.

Tarwit. korralikku
tüdrukut
Tulla kl. 4—5 ja 10—11 Uus-Sawi t. 2, krt. 6, hoowipeal.

Köögitüdrukut
ja ettekandjat tarwit. Reform, Rüütli tän. 5.

Tarwit. maale kautſjoniga ehk waranduſega
kaſſapidajat
wilunud mütſitegijat ja tütarlaſt kes keeta oskab. Sealſamas on aknaraamid ſaada. Kaupa tehakſe pühap., 19. ſep. kl. 4—8 Peterburi t. 39, wõõrastem. „Tallinn".

Kaatimehed
kui ka, kes lauakantimiſe maſina peal on töötanud, leiawad keſtwat teenistuſt laudwabrikus Tartus Turu tän. 101.

Üksi-
teenija
leiab koha, küſida Promenadi t. 8, peegliärts.

Tarwitatakſe kohe üksikut iſeſeiswat wanaldaſt
peremandat
maale. Palk ajakohane. Noplas, Ülejoo Kleintl.

Maa-apteek tarwitab
prowiiſorit
ehk abiliſt. Järele küſida Jaama tän. nr. 69. kl. 1—2 (hoowis).

Tüdrukut
on tarwis Peterburi tän. nr. 5, reſtoraanis

Nais-kodukooliõpetajat
otſitakſe maale. Järele küſida kolmapäewal haawakliinikus, M. Rööm.

Linnukoer
(pointer) on tulnud. Omanik wõib kätte ſaada Lukkepa juukſe-tööstuſe ärist. Suurturg nr. 6.

Iſikut,
kes ööl wastu 13.—14. ſept. minu pruuni ſügiſe palitu ära on wõtnud palun nädala jooksul tagaſi tuua taſu eest. Mittetoimiſe ja omalpidamiſe eest hoiatan. Iſik on tuntud. Jaama tän. 31, Beijäew.

Wiini konditorei.
„Karlsbadi kohwi",
wastutatud puhas oakohwi, ilma ſuurelt ſanduſeta. 13

Suuräriruum
1. järgu kaupluſe koht, Rüütli t. Raatuſe kõrwal on wälja üürida. Hra Mõtſik, Tartu, poste-restante.

Suurt tuba
kiwimajas, otſitakſe tarwitamata raamatukogu alalhoidmiſeks. — Uueturu tän. 11, krt. 8.

5000 marka ſelele, kes annab
korteri
2—4 toaga, köögiga elektri walguſtuſe ja muude mugawustega, kas linna ehk läheduſesſe. Teatada ilt. „Smiltuga 17061" all

Kes laenab
20 ehk 25.000 marka? ſellele juhatan ilusa korteri keſt linna. Teatada ilt. „Korter M. K." all

I. Eesti

kõrgem muuſikakool.

Õpetuſe algus 20. ſeptembril.

Uute õpilaste wastuwõtmine

iga päew kella 11—12 e. l. ja 4—6 p. l. kooli kantſeleis Uus-Kastani tän. nr. 32.

Direktor, wabakunſtnik **A. Nieländer.**

Tartu Eesti e. h. ſeltſi

„Noor Linda"

peakoosolek

on 19. ſept. kell 10 homm. Raudteelaste Kodus, Karlowa tän. nr. 24. Tähtſate asjade pärast palutakſe wõimalikult kõiki liikmeid ilmuda. Märkus: Kui nimetatud kella ajaks põhjuskirjas ette nähtud arw liikmeid ei ilmu, on järgmine koosolek kella 11 ajal liikmete arwu peale waatamata otſuſe wõimuline. Eestſeisus.

Lihunikkude ſelts. Pühapäewal, 19. ſeptembril kell 11 homm, Wene tän. 3.

peakoosolek.

Kui kella 11 tarwilik arw liikmeid kokku ei ole tulnud, peetakſe kella 12 aeg teine koosolek ära, mis otſuſewõimuline on.

Dorpater Deutſche Mittelſchule,

Hetzelſtraſſe, Konvikt.

Es werden geſucht

Lehrer

der estniſchen, engliſchen und franzöſiſchen Sprache, der Mathematik und der Naturgeſchichte. Geſuche ſind zu richten an Direktor H. Pan enius.

Sügiseseks istutamiseks:

Õunapuud.
Pirnipuud.
Mustad ja walged sõstrad.
Hollandi puiestee pärnad.
Pappid.
Larix (Lärchen)

Crataegus hekkide jaoks.
Ilupuud ja ilupõõsad.
Metswiinapuud (Wilder Wein).
Jasmin
Sirelid.

Johann Daugull.

Telefon 287. Tartus, Jaama tän. nr. 46.

Ilmus mimeogr. trükis J. Kuuſk'i

„Looduse õpetus"

141 joonist., algkoolidele ja keskkoolide alam. kl. Hind 50 mk. Müüa Tartus H. Maag'i, J. Reewits'a ja J. Kaarna raamatukpl., Maugemale tellida wõib kooliõpet. J. Neumann'ilt, Jaani tän. 14, Tartus.

Müüa

talwepalitu karakul kraega, karakul müts, 2 ſügiſepalitut, 2 ülikonda, 18 ſärki, 6 p. aluspükſa, 2 walget westi, mitm. kraed, 2 walg. jakki, 1 ſiniue jakk, ſeinakell Regulator, kuld uur ketiga, mitm. kuld ſõrmuſed briljantidega, piirituſemõõtja, elektri lauawentilaator mootoriga. Aia tän. 39, kolmandal korral, kella 3—6.

Palkide parwetamine

Kiidjärwelt Tartu, umbes 1500 tk., ja

lotjadega puude wedu

Tartu, Kaagwere parwelt umbes 800 j. ſül., Kärewere parwelt umbes 1400 j. ſül. on ära anda. Kirjal. pakkum. ſaata T. m. küttekomiteeſſe hotell London, tuba nr. 19.

1—2 Zimmer

m. electr. Beleucht., im. Centr. d. Stadt, ſtillen Mieter abzugeben. Anfragen nebſt Referenzen a. d. Blt. ſub. „L. St."

---

25. ſeptembril ſ. a., kell 12 p., on Elistwere wallamajas Kõmme koolile

2. õpetaja walimine.

Isiklik ilmumine ſoowitaw. Koolivalitſus.

Wilhelm Groſs,

metſaasjandusteadlane.

Kontor Tartus, Riia tänaw nr. 3.

Määrus maksuta sundusliku koolikohustuse maksmapanemise kohta Tartu linnas.

Tartu linna koolivalitsus teatab, et õpetöö kõikides linna algkoolides

27. septembril kell 9 homm. algab.

Uute õpilaste sissekirjutamine, kui ka wastuwõtmise ja järeleksamid algawad warem, 23. septembril.

Asutawa Kogu poolt wäljakuulutatud sundusliku koolikohustuse maksmapaneku määruse põhjal on **kõik laste wanemad kohustatud** omi lapsi **9—15 eluaastani** (wastu wõetakse ka nooremaid, kui selleks laste wanemate poolt soowi on awaldatud) wastawasse awalikku rahwakooli, mis lapse elukohale kõige lähedamal, saatma.

Kes kooliskäimisest kõrwale hoiawad ehk omi lapsi õigel ajal kooli ei saada, langewad karistuse alla seaduses ettenähtud korras.

Kooliwalitsuse poolt on awatud koolisunduslistele lastele 9—15 a. wanaduses 15 awalikku maksuta linna algkooli:

1. linna algkool (6-klassiline), ainult tütarlastele, asukoht Kroonuaia tän. nr. 7-a, juhataja J. Korits.
2. algkool (5-klassiline), poisslastele, Tolstoi tän. nr. 4, koolijuhataja Mihkel Koch.
3. algkool (6-kl.), poisslastele, Peterburi tän. 78, juhataja E. Steinberg.
4. algkool (4-kl.), poissl., Jaani tän. 14, juhataja J. Neumann.
5. algkool (4-kl.), tütarlastele, Karlowa tän. 21, juhataja K. Linnamägi.
6. algkool (4-kl.), tütarlastele, Peterburi tän. 93, juhataja J. Kuusik.
7. algkool (4-kl.), tütarl., Lodja tän. 19-a, juhataja M. Aidnik.
8. algkool (4-kl.), poissl., Aia tän. 38-a, juhataja M. Reinik.
9. algkool (5-kl.), tütarlastele, Kewade tän. 5, juhataja T. Tamm.
10. algkool (4-kl.), tütarlastele, Peetri tän. 29-b, juhataja J. Jänes.
11. algkool (7-kl.), tütarl., Puiestee tän. 68, juhataja Fr. Raudsepp.
12. algkool (3-kl.), poiss- ja tütarl., Jaama tän. 22, juhataja J. Antik.
13. algkool (4-kl.), Wene õpekeelega, Wene rahwusest lastele, Fortuna tän. nr. 20, juhataja P. Sirotkin.
14. algkool (4-kl.), Saksa õpekeelega, Saksa rahwusest lastele. Asukoht Ühiselumajas, Doome mäel, juhataja A. Goebel.
15. algkool (7-kl.), poisslastele, Riia tän. 109, juhataja M. Okas.
16. Edasiharimise kool, õhtupoole, täiskaswanutele mõlemist soost, Jaani tän. nr. 14, juhataja D. Koppel.

8. sept. 1920 a.
Nr. 2908.

Tartu linna koolivalitsus.

Tartu ülikooli Dermatoloogia Polikliinikus

(Jakobi ja Jaani tänawa nurgal)

naha- ja ſuguhaigete

makſuta wastuwõtmine

iga päew kella **11—12 e. l.**, wälja arwatud pühapäewad ja riigipühad.

Dermatoloogia Polikliiniku direktor: prof. –

Tellitud

H. Lanz'i

rehepeksu garnituurid

(auru-, elektri- ja hobuseweoga) ja muud põllutööriistad

:: on Tallinna jõudnud. ::

Ettetellijaid palume masinate järele tulla. Wõtame weel tellimisi wastu ja müüme ladust.

Heilman, Simsiwart ja Co

Tallinnas, Wiru tän. nr. 3.

Tel. nr. 7—40 ja 12—23. Kirjad: postkast nr. 122. Telegr. adr. „Kalewipojad" Tallinnas.

Kes müüb:

metſa, palke, puid ja laudu?

Kes tarwitab:

põllu- ja metſatööstuſe maſinaid ja tööriistu?

Teatagu

kaub. kontori **Wilhelm Groſs**, Tartu, Riia tän. nr. 3.

Müüa enampakkujale:

2 ko. Chinin hydrochloric. puriss,
8 ko. Acidum acetylosalicylic. (Schering).

Pakkum. „Schering'i" all ära anda.

Soowitame head

kanga lõime.

Wenn. Lepp, Kaubahoow nr. 2.

Wõõbſu alewiwalitſus tarwitab

ſekretäri.

Walimine on 28. ſeptembril ſ. a. kell 11 homm. Alewiwalitſus.

Ostmised

Soowitakſe osta noort

hagijat, hoowikoera ja politseikoera

Küüni tän. nr. 7, Pärn, kella 9—10 ja 4—6.

Lamba willu

ostab ja makſab head hinda **K. Matto,**

Petrodradi tänaw nr. 5a.

Soowitakſe osta ilusat

riidekappi.

Teatada ſlt. ſõna „Kapp" all.

Ostan igal ajal

tamme pähklaid

(жeлудк) ja makſan head hinda Aurulaewa tän. nr. 1 (hoowis), ſigurite tööstus, kl. 8—1 ja 3—4

Wäikest maja

talli ja aiaga ſoowitakſe osta. Pakkum. ſaata Aia tän. nr. 17, hra Sihle.

Soowitakſe osta

rahakappi

Wenn. Behaptte kontor, Promenadi tän. nr. 6.

Soowin metſast

puid osta

Teateid anda Jaani t. 12, krt. 7, hoowis.

Reinholdi saun on uuesti awatud.

Leitud on

kott jahuga. Omanik wõib kätte ſaada Aleksandri tän. nr. 74, krt. 3.

Müümised

Ketikaal

on müüa Wladimiri t. 17, k. 1.

Uus ſadul

on müüa ehk jahu wastu wahetada. Aleksandri t. 103, krt. 15.

Majad

müüa 50000 Eesti marga eest talli, aia ja poega. Kaupa teeb K. Wirro, Peterburi tän. nr. 89, kella 9—11.

Tammepuust

puhwetikapp

ja nelja webruga lamawoi-wanker on müüa Tähe tän. 14.

Müüa

ſaalimööbel, täll alna-kard'nad pein garnituur, 6 Wini tooli. Jaani tän. 12, krt. 7, ſisſekäik hoowi kaudu.

Ilus kerge uus

tööwanker

on müüa Wladimiri t. 30.

Müüa odawasti

teemaſin 5 t., lihamaſin nr. 5, kaanega malm keedukatel 10 t., raamaturiiul, kaardilaud, meesterahwa ülikond ja ſaapad, mitm. pildiraamid (1 paar kullatud 20×30''). Näha Puiestee tän. nr. 9, kella 3—8, pühapäewal terwe päew.

Seaiſamas wõib üksik naisterahwas talitamiſe eest prii korteri tülle ja walgustuſega ſaada.

Müüa

maſina- ja tſilindri-õli, wankrimääret, nahamääret, kiwitõrwa, walmis wärwi, ſindli- ja hobuſenaelu. Promenadi t. 1, Jakobſon.

Plekk-ahi

on müüa Erne tän. nr. 11. Näha kella 4—6.

Tarwitatud

pehme ſaalimööbel ja 2 üheſuguſt peeglit

on müüa Tähe tän. 88, krt. 6.

Kaupluſe-putka

ja plats puiestee ääres, eesotſas, uus majaredel, neljarattaga wanker, ſuur kapp ja wäike kaupluſeputka on müüa. Näha iga päew Põik tän. 7, krt. 8.

Loomapeete

ja lehti on müüa Piiskopi mõiſas, linna pool otſas.

Kuuse

arsina-puid

on müüa Aleksandri tän. 100.

Sohwaſid

ja õlimaale on müüa Rooſi tän. nr. 23, krt. 10.

---

2 neljawedruga

sharabani

on müüa. Näha Kiwi tän. 4, hoowis, maalermeister K. Soerd juures.

---

3 hobuſt

on müüa Puiestee t. 81, hoowis.

Pehme

mööbel

on müüa Wene t. 4-a, 1. trepp.

Müün Jaani tän. 15

kapi

edasi, kui käsiraha ſiſſemakſja teda ära ei wii, kl. 3—5.

Tühje

tſement-pütte

on müüa. Kalew, Promenadi tän. nr. 2.

Laulatuſe

ſõrmuſeid

on odawasti müüa Wene tän. 5, krt. 3, kella 5—7 p. l. ja 10—12 e.l.

Hea

ſaalimööbel

trümoo peegel 2-in. woodi wedrumadratiga, toole ja teiſi asju on müüa Lootuſe t. 1, k. 5.

Ärasõidu tõttu

müüakſe

kõikſuguſeid asju: meest. ja naist. riideid, raudwoodi, lampe, pilte raamides, wene- ja ladinakeelſeid kooli- ja juturaamatuid, wana wiiul ja muud. Lossi tän. 15, krt. 6, kolmand. korral.

Head Ingliſe tallanahka

ſoowitab odawasti **Hermanni kauplus**, Kaubahoow nr. 18.

Kulliniiti

(Soats kettiga), ſuurel arwul ja toſina wiisi ſaada Wallikraawi tän. 7, paraad uks. 3

Tiiwklawer,

wähetarwitatud, heas korras, (Rathke) müüa Karlowa tän. 41.

Koolilapſed

leiawad korteri koſtiga, elektri walgustus. Pargi tän. 8, krt. 1.

---

2 koolilast

leiawad wastuwõtmist, elektriwalg. Pargi tän. 11, krt. 8.

Koolilapſed

leiawad wastuwõtmist Wäike-Tähe tän. nr. 14, krt. 1. Elektri walgustus.

Mööbliga tuba

koolilastele ära anda Risti tän. nr. 1, krt. 16.

Koolilapſed,

tütarlapſed, leiawad korteri. Küſida ſöögiturul kompwekimüüja Kala juures.

Koolilastele

tuba ära anda, klawer tarwitada. Tiigi tän. 52, krt. 2.

---

2 koolilast

wõetakſe wastu Saksa perekonda toiduainete wastu täieliku panſioniga. Soola tän. 1, krt. 4.

Koolilaps,

wäikſem, leiab magaja korteri perekonnas. Wõin ka ſööki walmistada. Wabaduſe t. 18, k. 7.

Koolilapſed

leiawad korteri elektri walgust. Kalda tän. nr. 16, krt. 1.

Koolilapſi,

kes toiduaineid toowad, wõetakſe koſtile Aia tän. 61, krt. 11. — Seal on ka poekapp müüa.

Koolilapsed

leiawad korteri Jakobi tän. nr. 7, kort. 2.

Koolilapsed

leiawad koſtikoha Wene perekonnas Riia tän. nr. 22, krt. 2. Kõnelda kl. 9—7 p.

Koolilapſed

leiawad korteri koſtiga. Klawer, elekter, järelaitamine. Magaſini tän. 1, krt. 1.

Otſin 2—3

mööbliga tuba

ühes elektri walg. ja köögi tarwit. õig. Pakkumiſed ſaata ſ.l.t. „Stud. med." all.

Koolipoisid

leiawad korteri elektri walgustuſega Tolstoi tän. 14-b, krt. 3.

Otſitakſe 1—2

tuba

mööbliga ehk ilma, köögi tarwituſega. Teat. Peterburi tän. 30, poodi.

2—3 toaga ja köögiga mööbl.

korterit

otſitakſe õpilastele maale. Teatada ſlt. Hans all.

Hambaarſt

L. Paalman

Jaani tän. nr. 13, krt. 2 (wastu ülikooli). Wastuw. 9—1 ja 3—5.

Tartu Naisſeltſi

käſitöö ja kangakudumiſe

kurſus

algab 20. ſeptembril. Õpilaste wastuwõtmine Suurturg nr. 2 kella 10—2 ja 4—6.

Majapidamiſe- ja keedukurſus

algab 4. okt. ſ. a., kestab 4 näd. Õpetan toitude walmistamist ja ilustamist, kookide garneerimist, laualaotamist, läikstriikimist, õunaweini tegemist jne., karjakaswatamist ja palju muid majapidam. juhatuſi. Kurſuslastele korter ja koſt odawamalt. Tartus, Peterburi tän. 54.

Kurſ. and. juh. **R. Sower.**

Töö otsimised

Dramaatika õpetus

(diktſioon, žest, pſühholoogne külg, liikumine jne.) **grupis** (üksikud eratunnid) algab 1. oktoobril ſ. a.

Lulu Kitzberg-Papel.

Läbi rääkida iga päew kella 4—5 p. l. Küüni tän. 1, krt. Parts.

Minu

laulutunnid

algawad 20. ſept. **A. Tarkell** Õpetaja tän. nr. 4.

English

lessons are given at home 2—3 Jakobi tän. 31, k. 2.

Muuſikaõpetus

algab 22. ſkp. Uutest õpil. wõtan ainult neid, kes Mendelsſohni, Haydni ja Mozarti ſonaatiſid hästi mängiwad. Tähe tän. 70, krt. 3, A. Läte. Kõnelda 12—1. 3

Saksa, Wene, Prantſuſe ja Ladina keele

tunda

antakſe Wana tän. 3, k. 2.

Koolipreilit

on tarwis maale, kes gümnaſiumi 5. klassi ettewalmistada wõib. Teat. ſaab Tähe t. 64, k. 10.

Uus Ingliſe keele algajate

kurſus

algab 1. okt. kl. 7 Aia tän. 34. Üleſandmiſed ſealſamas igapäew kl. 7 ja Maarjamõiſa tän. 44, kella 1—2. M. Roſenberg.

Kübaraid

tehakſe odawasti Wladimiri t. 1-a.

Walmistatakſe ja on ſaada patent, poolpatent ja töömaukri

telgi.

Tiigi tän. nr. 74, Joh. Peets.

Kolmele wanemale õpilaſele maalt otſitakſe

korterit

haritud perekonda. Teatada ſlt. H. A. K. all.

Kadus

teiſipäewal 14. ſkp. Raatuſe tän. meesterahwa palitu. Auſat leidjat palun ära tuua Jakobi tän. nr. 16, krt. 3. Hoidmiſe, ostmiſe ja müümiſe eest hoiatan.

---

7. ſept. ſ. a. Tartust Kallastele ſõites aurulaewa Wanemuiſega unustaſin esimeſe klassi kajut.

hõbe tubakatoosi.

Toos on kaſitkeſe moodi, 5 tolli pikk ja 3 tolli lai, ümmarguſe nurkadega, umbes toll kõrge. Kaane peal wäike graweeritud rant, muidu taſane. Kättejuhatajale luban 1000 mk. waewatasu. Kokora mõiſa, Kallaste kaudu Rathlej.

5000 marka

taſu, kes annab üles warastatud 12. ſeptembri ööl: 1) punane ruun 12 a. w., kõrwades ſõpud, kõrge 2 arſ., wäärt 20.000 marka, 2) must ruun, ſedulga all walged täpid, alla 2 arſ. — wäärtus 16.000 m. Mõlematel lõigatud lakk (lühi) ja ſaba ja 3) uus pikkwanker, kast all, portwarjud. Teatada Tartu kriminaalpolitſeiſe ehk Maidla postijaama, J. Tattarile.

Wabaduse sõjas langenud kaaswõitlejaid

kapten Jrw
kapten Peters
al.-kapt. Wremann
al.-kapt. Jürgenson
al.-kapt. Männik

leitnant Selter
leitnant Mealt
leitnant Tulmin
leitnant Tamm
al.-leitn. Truuts

al.-leitn. Roosmann
lipnik Bach
lipnik Efimoff
Dr. Laipmann

mäletawad oma aastapäewal

Tallinn, 17. sept. 1920.

end. I. Eesti jal. polgu ohwitserid.

---

15. septembril kell 4 homm. lahkus walkse surma läbi minu unustamata mees, meie hea kallis isa ja wanaisa

Peeter Uibopuu.

Sündinud 6. juunil 1847.

Matmine pühapäewal, 19. skp. Sooru mõisast Sangaste-Laatre surnuaiale.

Sügawas leinas naine, lapsed ja lastelapsed.

„Wanemuise“ TEAATER
Laup., 18. sept., kell 8 õ.

Kornewille kellad.

Operett 3. waatuses (4 piltis). R. Planquette muusika.

Pühap., 19. sept. kell 8 õhtul

Esimene wiiul.

Lustmäng 4. waat. G. Wied ja J. Petersen.

Wanemuine.
Täna, reedel, 17. sept., kell 8 õ.

II. sinfoonia kontsert.

Juhatab **J. Simm.**

Eeskawas: Dworak — Sinfoonia nr. 5 (Uuest ilmast), Prochàzka — Eelmäng oop. „O .n“ (1 korda) Wagner — uv. oop. „Rienzi“ j.m.

Wanemuine.

Esmaspäewal, 20. sept. 1920. a. ainult weel üks tälendaw etendus Tallinna Wene trupi poolt. Direktorid A. Pranikow ja A. Tscharski.

Неизвѣстная.

La femme X.

Bis ni drsama 4 waat. Osa wõtawad Arbenina, Schukowa, Katenow, Fahr aow, Tscharski ja teised.

Algus kell 8 õhtul.
Piletid müümisel.

Naisselts.

Suurturg nr 2, pühap., 19. sept.

kohwi

kell 1—8.

Korter

[illegible]

1000—2000 marka [illegible] kes wõimaldab [illegible] 2—4-toai.

korteri,

köögiga ja elektri walgustusega. [illegible] möbliga [illegible], intelligent abielupaarile, [illegible]. Teatada [illegible] A. [illegible] all.

TARTU SPORDI SELTS „KALEW“
Pühapäewal, 19. sept. kell 2 p. l. spordiplatsil, Tallinna tän. 21

Tartu kergejõustiku eswõistlused

ja seltsmewõistlus Tartu Turniseltsi rändawa karika peale.
Sissemine k 20 mrk., õp'astel, alamwäel. ja seltsiliikm. 15 mrk.

Õhtul kell 9 seltsiruumides, Peterburi tän. 59

Perekondlik tantsu-õhtu

liikmetele ja nende poolt sissetoodud wõõrastele. Juhatus.

OO Jalapalli wõistlused OO

spordiplatsil, Tallinna tän. 21

laupäewal, 18. septembril kell 3 p. l.

Tallinna kommando ja „Kalewi“ wahel,

pühapäewal, 19. sept. peale kergespordi wõistlust

Scouts polgu komando ja „Kalewi“ wahel.

Eesti ooperilaulja

TENNO VIRONI

(tenor)

AINUKENE KONTSERT

pühapäewal, 26. septembril s. a.
Wanemuise saalis.

Kaastegewad: **Jrmgard Jürwetson** (klawer) ja Londoni ülikooli magister ning Tartu Ülikooli dotsent **Paul Kogermann** (kõne).

Algus kell 3 p. lõunat.

Pääsetähed Wanemuise kassas müügil.

Põhja kinnitusſelts.

Peakontor Tallinnas, 6. Karja t. 20, P. panga majas

Põhikapitaal 3.000.000 Emk. milline ſumma peakoosoleku otſuſe põhjal 6.000 000 Emk. peale kõrgendatakſe.

Selts wõtab kinnituſele tule, pikſe ja plahwatuſe jne. wastu kõiksugu waranduſi, nii maal kui linnades, niiſama ka kaubawee ja weoabinõude kinnituſt maal ja merel.

Kinnituſt wõtab wastu Tartus ſeltſi eſitaja hra J. Kiwiſild Põhja panga jaoskonnas Suurel turul nr. 10. Telef. 167.

Tartu Rätſepatööliste Ameti-Ühiſus
paneb toime õhtuſed

akadeemilised juurelõikuse kursused

Peterburi juurelõik. akadeemia õpetaja P. F. Metuſola juhatuſel. Õpetus algab peale 19. ſept. ſ. a. Ülesandmiſi kurſuſtele wõtab wastu Ühiſuſe kaſſapidaja A. Pihu Lootuſe tän. nr 12, krt. 12.

Juhatus.

Rakwere seminaar tarwitab

Jnglise keele õpetajat

(naisõp.). Lähemaid teateid annab direktor.

Oleme oma

kella- ja kullasepa töökodasid

uute abinõude, tööriistade, materjalide ja eri-ametimeestest tööjõududega täiendanud, mille tõttu

tellimiſi

mitmeſuguste kuld ja hõbe kihla- ja laulatuſeſõrmuste, käewõrude, kaelaehtede, käekottide, paberosſikooſide jne.

peale kiires korras, laitmatalt, puhtalt ja mõõduka hindadega ka tellij. materj. täidame.

Müügil:

kuld kihla- ja laulatuſeſõrmuſed, hõbe-ſõled, käewõrud, luſikad, paberosſikooſid jne.

Wennad Kippasto Tartus,
Aleksandri tän. nr. 4.

Korralik tunnikellade, kuld- ja hõbeasjade parandus.

Ostame kulda ja hõbedat, makſame kõrget hinda.

Muusikaarmastajatele teatan, et

restoraan „Bellevues“ mängib muusika

õhtul kella 7 peale, pühap. kella 2 peale.

Austusega OMANIK.

I. ſorti Ameerika

- sigaretta -

ja paberosſa wäljamaa tubakaſt

ſoowitab mõõduka hinnaga Hermann Kaup'us, Kaubahoow nr. 18.

Tartu linna kooliwalitſus

wajab linna awalikule rahwaraamatukogule

raamatukoguhoidjat,

kes ſellekohaſe ettewalmistuſe on omandanud ja raamatukogude korraldamiſt tegelikult on juhatanud.

Samuti wajab kooliwalitſus uuesti awatawa käſitöökoja jaoks

puu- ja rauatöö õpetajat,

kes ſellekohaſe hariduſe ja tegeliku wilumuſe on omandanud.

Üles anda iſiklikult kooliwalitſuſele, raekoda, 3. korral, iga päew kella 12—1 e. l., ehk kirjalikult, juure liſades tarwilikud tunnistuſed ja 10-m. tempelmark, kuni 25. ſept. ſ. a.

Nr. 3070. Tartu linna kooliwalitſus.

Piir & Co.

G. m. b. H.

Berlin NW. 21, Turmſtr. 78.
Tel. adr. Kokſobenzol Berlin.

Wõtab oma peale kõikſuguste

kaupade, maſinate

ja põllutööriistade ſiſseostmiſt ja tehniliste projektide wäljatöötamiſt Sakſamaal. Oleme kõige paremate wabrikute eſitajad Eestimaale. Kirjatoimetus: Eesti, Wene, Sakſa, Jngliſe, Prantſuſe, Jtaalia ja Hispaania keeles.

Õunu ja paluka (pohla) marju ostab

O. Ü. Tartu aiawilja ühiſus Holmi t. 12.

Minu

käſitöökoolis

algab õpetus 27. ſept. Õpetuſt antakſe juurelõikamiſes, käſitöödes ja kingade walmiſtamiſes. Tartus, Tähe tän. nr. 63, R. Hochberg.

Olen tagasi jõudnud.

Kõnetunnid 9—10 e. l.

Prof. Paldrock,

Küütri tän. nr. 2.

Dr. Lindpere

Alatskiwi mõiſas.

Wastuwõtmine algab 20. ſept.

Dr. ANNA SOSSI.

Naistehaigused.
Wastuwõtm. kella 3—4 p. l.
Wallikraawi tän. 14.

Dr. A. Lenzner.

Naha- ja ſuguhaiguſed

Iga päew kella 9—11 ja 5—7.
Rüütli tän. nr. 23, krt. 4.

Ämmaemand

R. Rästa

Peetri tän. 64, k. 4.

Ämmaemand

M. Koik.

Waestele odawalt.
Lepiku tän. nr. 3, krt. 1.

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Raatuſe tän. 13, krt. 4

Ämmaproua

Erits-Blum

wõtab abitarwitajaid wastu ja ſõidab ka maale ſünnita ate juure.
Peterburi tän. 17, krt. 6.

Olen Tartus

esmasp. 27. ſept. kuni 29. ſept. kella 10—1 ja 3—6 p. l.

Emilie Leppik-Weelman

Holmi tän. 7, k 3. 34